

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8To/7/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119012326
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Sninský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8119012326.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Sninského a sudcov JUDr. Moniky Halkociovej a Mgr. Iva Maruščáka na neverejnom zasadnutí konanom dňa 21.04.2021, v trestnej veci proti obžalovanému C. J. pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona / ďalej len Tr. zák./ a iné, o sťažnosti okresného prokurátora proti uzneseniu Okresného súdu Prešov sp. zn. 1T/38/2019 zo dňa 27.11.2020, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť okresného prokurátora zamieťa.

odôvodnenie:

Okresný súd Prešov uznesením sp. zn. 1T/38/2019 zo dňa 27.11.2020 podľa § 280 ods. 2 Trestného poriadku /ďalej len Tr. por./ vec obžalovaného menom C. J., narodený XX.XX.XXXX E. G., trvale bytom FW., Y. XXX/XX, M.. G., prechodne bytom G., R. XX, pre skutok kvalifikovaný ako zločin vydieranie podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. c) Tr. zák., ktorý mal spáchať tak, že

- dňa 07.07.2019 v čase okolo 16.50 hod. na R. A. E. G. pred obytným blokom označeným č. XX, pod vplyvom alkoholických nápojov nútil svoju manželku K. J., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom V., Y. XXX/XX, M.. G., prechodne bez prihlásenia bytom G., R. XX, aby mu dala peniaze alebo svoju bankomatovú kartu, lebo ak nie, tak ju zabije, pričom jej taktiež vulgárne nadával a keď táto zo svojho mobilu zavolała na linku 158, tak jej zobral telefón a hovor prerušil, následne ju sotil, avšak ona sa zachytila o múrik, taktiež na manželku kričal, že keď bude polícia volať naspäť, tak im má povedať, že si všetko vymyslela, pričom poškodenej neboli spôsobené žiadne zranenia, ani majetková škoda,

postúpil Okresnému úradu Prešov, pretože nejde o trestný čin, ale žalovaný skutok by mal Okresný úrad prejednať ako priestupok.

Proti tomuto uzneseniu podal okresný prokurátor včas a riadne sťažnosť, v odôvodnení ktorej vytkol okresnému súdu, že ako podklad pre svoje rozhodnutie nevzal do úvahy výpoveď poškodenej zo dňa 07.07.2019 dodajúc, že podľa jeho názoru, keď poškodená osoba po vznesení obvinenia mení svoju výpoveď, je jasné, že vypovedá klamlivo. Sťažovateľ poukazoval na usvedčujúci obsah tejto výpovede, v ktorej uviedla, že obžalovaný jej mal vulgárne nadávať, že keď mu nedá peniaze, bankomatovú kartu, tak ju zabije, taktiež mimo iného spomenula, že pred ním spoločne s dcérou začala utekať smerom ku kontajnerom, kde už volala na linku 158 a nahlásila adresu, kde sa nachádza, vtedy vybehol obžalovaný z bytovky smerom pred vchod, zobral jej telefón, zložil ho, drgol do nej, ona však nespadla, lebo sa zachytila o múrik a dodala, že ona sa obžalovaného veľmi bojí, bojí sa, že sa zasa opije, a že ju naozaj zabije, že tie jeho vyhrážky sa už naplnia a ublíži jej alebo ich spoločnej dcére L., pričom práve na túto výpoveď začal vyšetrovateľ urýchlene konať a dňa 08.07.2019 vzniesol obžalovanému obvinenie. Okresný prokurátor tiež poukázal na skutočnosť, že v ďalších svojich výpovediach už poškodená 05.08.2019 a 09.09.2019 bagatelizovala skutok, popierala, že by sa obžalovaného bála, ľutovala, že

volala policajtov, lebo jej nijako nepomohli, len jej priťažili a skomplikovali život a tvrdila, že to, čo bolo uvedené v zápisnici o jej výsluchu zo dňa 07.07.2019 nepovedala, a že to bolo napísané policajtom, pričom na hlavnom pojednávaní dňa 16.06.2020 začala meniť svoju výpoveď, tvrdiac, že išlo len o obyčajnú manželskú hádku s tým, že v predmetný deň sa jej obžalovaný nevyhrážal, nesotil ju, ani ju fyzicky nenapadol a len chcela obžalovaného ako manžela vystrašiť, keď volala číslo 158 tvrdiac, že hádku iniciovala ona a do uvedeného obdobia jej obžalovaný nikdy neublížil. Okresný prokurátor pritom odkazoval na výpoveď priameho svedka skutku, C. T., ktorý k ním sledovanému incidentu medzi obžalovaným a poškodenou potvrdil, že osobne započul, že muž povedal žene jedenkrát, že ju zabije, a že videl, že muž sa snažil žene vytiahnuť z kabelky platobnú kartu, vulgárne žene nadával a bolo to ešte predtým, ako obžalovaný s poškodenou zašli za stromy. Ku konkrétnym dôkazom ešte sťažovateľ odkazoval na obsah odpisu registra trestov a výpis z evidencie priestupkov, na zistenie alkoholu v dychu obžalovaného v inkriminovanom čase a na lekárske správy obžalovaného v súvislosti s jeho psychickým stavom s tým, že návrhu na vyšetrenie duševného stavu obžalovaného nebolo okresným súdom vyhovené. Trvajúc na návrhu uznať vinu zo žalovaného skutku, v ktorom okresný prokurátor videl predmetný zločin, navrhol, aby nadriadený súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie.

Krajský súd v Prešove, ako nadriadený súd, na podklade uvedenej, včas a oprávnenou osobou podanej sťažnosti v súlade s § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako i konanie predchádzajúce tomuto výroku a zistil, že sťažnosť okresného prokurátora nie je dôvodná.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva podrobný rozbor obsahu na hlavnom pojednávaní vykonaných dôkazov, ich hodnotenie, ktoré okresný súd vykonal v súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Tr. por.. Vyplývajú z neho podrobné právne úvahy, pri ktorých okresný súd rozobral dôvody, pre ktoré neuznal obžalovaného vinným nielen v zmysle podanej obžaloby, ale ani pri úvahe o prípadnej inej trestnej činnosti.

Okrem nepriamych dôkazov, ktoré pomenoval aj okresný prokurátor v odôvodnení svojej sťažnosti, treba povedať, že priamymi svedkami skutku boli len poškodená K. J., manželka obžalovaného a zjavne náhodný, nestranný svedok C. T., ktorý nepochybné časť incidentu vnímal svojím zrakom a sluchom.

Obžalovaný poprel, že by sa počas predmetného incidentu poškodenej vyhrážal zabitím, že by sa jej vôbec vyhrážal a že by ju napadol. Poškodená bola na hlavnom pojednávaní vypočutá v prítomnosti obžalovaného a poprela, že by sa jej obžalovaný pri predmetnom incidente vyhrážal a poprela tiež, že by ju fyzicky napadol. Stručne uviedla, že obžalovaný jej skutočnosť, že ju zabije, keď mu nedá bankomatovú kartu, nepovedal, a pokiaľ do zápisnice o svojom výsluchu dňa 07.07.2019 uviedla opak, urobila to len preto, aby mu priťažila. Poškodená pred súdom potvrdzovala v podstate zo strany obžalovaného pri predmetnom incidente len prednes vulgárnych nadávok na jej adresu. Trvala na tom, že sa obžalovaného, napriek jeho vulgárnemu správaniu voči nej nebála a že volala políciu len, aby ho za jeho správanie vystrašila.

Z výpovede svedka C. T., ktorý bol na hlavnom pojednávaní v prítomnosti obžalovaného vypočutý vyplynulo, že predmetného dňa bol na návšteve na balkóne na prízemí, kde videl poškodenú hádať sa s obžalovaným, ktorý si od nej pýtal kartu, s tým, že sú tam jeho peniaze, na čo mu kartu poškodená opakovane odmietala vydať, pričom obžalovaný sa jej snažil kartu z kabelky vytiahnuť, no svedok nevnímal také konanie obžalovaného ako násilné. Svedok tiež uviedol, že po čase obžalovaný vošiel do bytovky a na poschodí otvoril okno, z ktorého poškodenej vulgárne nadával. Potom zišiel k poškodenej a hádka o kartu pokračovala, pričom poškodená obžalovanému kartu odmietala vydať. Zašli potom za stromy a on už nevedel ďalej popísať, čo sa dialo, len dodal, že potom poškodená volala políciu, na čo sa obžalovaný zľakol a hovoril jej, že nech ich odvolá, že pôjde sedieť. Okrem vulgárností zo strany obžalovaného však nijaké iné konanie svedok nepočul, pričom správanie poškodenej vnímal ako kľudné. Z výpovede svedka nevyplýva, že by videl, že by obžalovaný použil proti poškodenej nejaké násilie. Svedok potvrdil, že počas predmetného incidentu jedenkrát započul, že obžalovaný poškodenej nervózne povedal, že ju zabije, no zároveň dodal, že poškodenú pritom vnímal ako kľudnú, ako osobu, ktorá sa nebála, neskrývala sa, neutekala. Svedok zhrnul, že z obsahu tohto, čo pri hádke počul, vyrozumel, že obžalovaný pýtal od poškodenej nejakú kartu, že chce svoje peniaze a poškodená mu odmietala kartu vydať s tým, že žena mu uviedla, že svoje peniaze prepil alebo minul.

Pritom zo záznamov telefonických hovorov na linku 158 vyplynulo, že poškodená volala dňa 07.07.2019 16:50:31 hod., no sama nepovedala nič, a až na spätné zavolanie, na ktoré poškodená reagovala až po ešte dlhšom čase, pokojne žiadala, aby policajti prišli na R. XX s tým, že krikom do telefónu potvrdila, že ju manžel bije, no zároveň aj vyzývala obžalovaného, aby prestal, načo obžalovaný potvrdil svoj súhlas a keď v pozadí začne plakať dieťa, poškodená uvedie, že sa to nepáči malej a vyzýva, aby ju vrátil a položil dole, následne obžalovaný, s plačom uvádzal, poškodenej, či je, ako uviedol „dzignutá“, čo mu to zrobila, že do basy pôjde. Takýto záznam v porovnaní s výpoveďou svedka T. bez pochybností nepotvrďuje obžalobu, lebo nevylučuje ani priebeh incidentu spojený len s vulgarizmami, no bez hrozieb násillia či inej ťažkej ujmy za účelom, aby poškodená niečo robila a nevylučuje ani to, že v skutočnosti nedošlo k vydieračskému konaniu ani k fyzickému napadnutiu poškodenej. Sama pritom opakovane potvrdzovala absenciu vydieračského správania sa obžalovaného. Svedok T., rovnako ako obžalovaný a vo väčšine svojich výpovedí aj poškodená, v prípravnom konaní i na hlavnom pojednávaní nepotvrdili ani, že by obžalovaný pri incidente poškodenú bil.

Aj so zreteľom na sťažovateľom uplatnené námietky, považuje krajský súd za potrebné najprv vo všeobecnej rovine pripomenúť, že ak má byť konkrétne protiprávne konanie trestným činom, toto musí napĺňať formálne znaky uvedené v Trestnom zákone, ktorých prítomnosť musí byť v súlade so zásadou „in dubio pro reo“ nepochybná.

Použitie zásady „in dubio pro reo“ (v pochybnostiach v prospech obvineného), ktorá vyplýva z ustanovenia § 2 ods. 2 Tr. por., prichádza do úvahy len vtedy, ak pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o dokazovanej skutočnosti, trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu, a to v rozsahu nevyhnutnom na objektívne, stavu veci a zákonu zodpovedajúce spravodlivé rozhodnutie. /z R28/1998/

Vo vzťahu ku skutkovým zisteniam tvoriacim podstatu posudzovaného trestného činu, je napadnutý rozsudok výsledkom konania, v ktorom sa postupovalo podľa Trestného poriadku a v ktorom nedošlo k žiadnym podstatným chybám, ktoré by mohli mať vplyv na objasnenie skutkového stavu veci, pokiaľ ide o zistenie, že skutok nie je trestným činom.

Nadriadený súd poukazuje na to, že zásada zistenia skutkového stavu bez dôvodných pochybností v zmysle § 2 ods. 10 Tr. por. vyžaduje, aby súd oprel svoje rozhodnutie o vine a treste o jednoznačne zistené a bezpečne preukázané fakty, nie iba o tie pravdepodobné. Je nevyhnutné s rovnakou starostlivosťou objasňovať okolnosti svedčiace tak proti obžalovanému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, aby bolo možné spravodlivo rozhodnúť. Ak zostanú po vyčerpaní všetkých dôkazných prostriedkov pochybnosti o niektorej skutkovej okolnosti dôležitej pre zavinenie, je potrebné s použitím zásady in dubio pro reo (v pochybnostiach v prospech obvineného), rozhodnúť v prospech obžalovaného a neuznať ho vinným. Preto je potrebné, aby súd dostatočne objasnil vec, a to v takom rozsahu, aby bolo zrejmé, že sa skutok stal, tento vykazuje všetky znaky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu a existuje spoľahlivý záver, že žalovaný skutok spáchal obžalovaný. Ak by nebola splnená čo i len jedna z uvedených podmienok, nemožno dospieť k odsudzujúcemu rozsudku. /z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6To/11/2018 zo dňa 28.11.2019/

Zachovanie princípu kontradiktórnosti v prípravnom konaní pri výsluchu svedka je podmienené charakterom úkonu, jeho povahou a významom, ako aj vzťahom obvineného, či jeho obhajcu, k vykonanému dôkazu v prípravnom konaní. Obžaloba prokurátora môže byť opretá aj o výpovede svedkov a iné dôkazy vykonané v prípravnom konaní pred vydaním uznesenia o vznesení obvinenia (prípadne pred jeho oznámením), ak tieto výpovede nie sú rozhodujúcim, alebo vo významnej miere rozhodujúcim dôkazom usvedčujúcim obvineného.

Možno poukázať aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené pod č. Rt 81/2003 a pod č. Rt 19/2004, kde bolo konštatované, že vypočutím svedka pred vznesením obvinenia dochádza k porušeniu princípu zachovania rovnosti strán, keďže obhajca má možnosť zúčastniť sa takéhoto úkonu len za procesnej situácie, kedy sa vedie trestné stíhanie už proti konkrétnej osobe. Síce nie je vylúčené, v zmysle príslušných ustanovení Trestného poriadku, aby tieto dôkazy nemohli byť použité pre účely vznesenia obvinenia, na druhej strane je však potrebné ich okamžite opakovať, pretože v opačnom prípade pôvodné dôkazy proti obvinenému už nemajú dôkaznú hodnotu.

Treba zdôrazniť, že pred vznesením obvinenia výsluchy svedkov slúžia najmä nato, aby sa zistila osoba páchatela trestného činu, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, pričom nie každý výsluch svedka je právne relevantný na účely ďalšieho trestného konania. Orgány činné v trestnom konaní však musia dbať na to, aby sa zákonne získaný dôkaz nestal dôkazom absolútne neúčinným, ale naopak, aby bol procesne použiteľný v konaní pred súdom. Použiteľnosť dôkazu v konaní pred súdom môže okrem iného zmať skutočnosť, že výsluch svedka nebol vykonaný kontradiktórnym spôsobom, t. j. pri zachovaní práv obvineného na obhajobu.

Možno tiež poukázať na Stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na zjednotenie výkladu zákona k otázke, či môže byť obžaloba opretá o svedecké výpovede vykonané pred vznesením obvinenia, ak k ich vykonaniu došlo po začatí trestného stíhania „vo veci“, ako aj k otázke, či týmto postupom došlo k porušeniu práva obvineného na obhajobu /sp. zn. Tpj 63/2009, prijaté dňa 7. decembra 2009 /publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2010/. Obžaloba v trestnej veci môže byť opretá o výpovede svedkov a iné dôkazy vykonané pred vydaním uznesenia o vznesení obvinenia, prípadne pred oznámením uznesenia o vznesení obvinenia jeho vyhlásením (§ 206 ods. 1 Tr. por.), ak k ich vykonaniu došlo po začatí trestného stíhania „vo veci“ podľa § 199 ods. 1 Tr. por.. Ak je ale výpoveď svedka jediným usvedčujúcim dôkazom alebo vo významnej miere rozhodujúcim dôkazom, o ktorý chce prokurátor, ako nositeľ dôkazného bremena v konaní pred súdom, oprieť obžalobu, je nevyhnutné takého svedka vypočuť až po vznesení obvinenia (alebo svedka vypočutého pred týmto úkonom znovu vypočuť), a tak zachovať právo obvineného na obhajobu (právo na kontradiktórny postup). Výnimku z kontradiktórneho postupu predstavujú výpovede svedkov, ktoré majú v zmysle § 263 ods. 3 písm. b) Tr. por. charakter neodkladného alebo neopakovateľného úkonu; taký charakter majú aj výpovede svedkov mladších ako 15 rokov (§ 135 ods. 2 veta druhá Tr. por.).

V danom prípade výpoveď poškodenej pred vznesením obvinenia nespĺňal charakter výnimky z uvedeného pravidla. Výsluch poškodenej zo dňa 07.07.2019 nemal charakter neodkladného alebo neopakovateľného úkonu, pričom tento úkon bol vykonaný pred tým, ako sa podozrivý C. J. stal obvineným a teda skôr, ako nadobudol práva obvineného, vrátane práva zúčastniť sa sám alebo prostredníctvom svojho obhajcu tohto úkonu. Pritom aj z hľadiska dôkaznej hodnoty výsluchu svedka, ak výpoveď svedka je jediným usvedčujúcim dôkazom alebo vo významnej miere rozhodujúcim dôkazom, o ktorý prokurátor mieni oprieť obžalobu, je nevyhnutné výsluch svedka vykonať až po vznesení obvinenia so zachovaním práva obvineného na obhajobu. Preto aj správne bol výsluch poškodenej následne ešte v prípravnom konaní zopakovaný aj po vznesení obvinenia.

Pritom, v súlade s týmto Stanoviskom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ak ide o výsluch svedka, ktorý sa po vznesení obvinenia dostáva do postavenia blízkej osoby vo vzťahu k obvinenému v zmysle § 127 ods. 4, resp. ods. 5 Tr. zák. /v danom prípade išlo o manželku obžalovaného/, v dôsledku čoho nadobúda práva uvedené z § 130 ods. 1, ods. 2 Tr. por., je výsluch takého svedka vykonaný pred vznesením obvinenia pre ďalšie trestné konanie právne neúčinný (§ 263 ods. 4 Tr. por.).

Po vznesení obvinenia sa mení aj postavenie svedkov z hľadiska toho, že majú vypovedať vo vzťahu ku konkrétnej osobe obvineného a mení sa aj rozsah práva na odmietnutie výpovede. Pokiaľ svedok vzhľadom na taký vzťah k osobe obvineného predpokladaný zákonom, umožňujúci mu odmietnuť vypovedať príp. vypovedať zásadne odlišne, toto právo využil, vôbec by taká výpoveď urobená pred vznesením obvinenia nebola na hlavnom pojednávaní použiteľná. /z rozsudku NS SR sp.zn. 5 Tdo 54/2012 zo dňa 22.11.2012/

Po vyhodnotení predložených dôkazov musel aj nadriadený súd konštatovať, že výpoveď poškodenej K. J. zo dňa 07.07.2019 bola vo významnej miere rozhodujúcim dôkazom, o ktorý prokurátor opieral svoju obžalobu. S ohľadom na vyššie uvedené boli tak procesne použiteľné len zápisnice o výsluchu poškodenej vykonané po vznesení obvinenia, vrátane jej výpovede na hlavnom pojednávaní.

Nie je povinnosťou obžalovaného dokazovať svoju nevinu, pretože zásada prezumpcie nevinu vyžaduje, aby to bol štát, kto nesie v trestnom konaní dôkazné bremeno. Preto je nevyhnutné, aby vina obžalovaného bola bez akýchkoľvek pochybností preukázaná. V prípade existencie akýchkoľvek rozumných pochybností o tom, či sa obžalovaný žalovaného skutku dopustil, je potrebné tieto pochybnosti vykladať v jeho prospech a nie naopak. V tejto súvislosti považuje za potrebné uviesť, že nevyhnutným a základným predpokladom pre spravodlivé rozhodnutie vo veci je náležité zistenie

skutkového stavu v súlade s § 2 ods. 10 Tr. por.. Zásada náležitého zistenia skutkového stavu veci vyžaduje nielen zistenie skutkového stavu veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie, ale aj objasňovanie okolností a vykonávanie dôkazov svedčiacich proti obžalovanému a okolností a dôkazov svedčiacich v prospech obžalovaného. Každá okolnosť dôležitá pre rozhodnutie vo veci musí byť v súlade s uvedenou zásadou spoľahlivo preukázaná tak, aby nemohla vzbudzovať žiadnu pochybnosť. Za zistenie skutočného stavu veci preto nemožno považovať iba zistenie o pravdepodobnosti dokazovanej skutočnosti, hoci výsledky dokazovania pripúšťajú možnosť urobiť záver, že existuje, avšak na druhej strane nevylučujú možnosť iného alebo opačného záveru. Ak zostanú po vyčerpaní všetkých dôkazných prostriedkov pochybnosti o niektorej skutkovej okolnosti dôležitej pre zavinenie, bude nevyhnutné obžalovaného oslobodiť spod obžaloby pri rešpektovaní zásady „in dubio pro reo“.

V danom prípade ale okresný súd správne postupoval, keď zákonným dokazovaním po vyčerpaní všetkých potrebných dôkazov vykonaných kontradiktórnym spôsobom zistil, že v žalovanom skutku na podklade skutkového stavu vyplývajúceho z vykonaných a zároveň procesne použiteľných dostupných dôkazov vyplynulo, že nejde o trestný čin, ale by mohlo ísť o preukázanie spáchania priestupku.

V predmetnom trestnom konaní bolo takto nanajvýš preukázané vulgárne správanie sa obžalovaného voči svojej manželke na mieste verejne prístupnom, čo dáva zákonný priestor správnomu orgánu samostatne posúdiť, či nedošlo k spáchaniu priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d), e) zákona č.372/1990 Zb. o priestupkoch v znení nesk. predpisov.

Zhodnotiac vyššie uvedené okolnosti v ich súhrne dospel aj krajský súd k záveru, že v konaní obžalovaného nejde o trestný čin, ale tento skutok by mohol byť priestupkom, na ktorého prejednanie a rozhodnutie je vecne a miestne príslušný Okresný úrad Prešov. Tieto dôvody viedli krajský súd k tomu, že sťažnosť prokurátora ako nedôvodnú zamietol.
jednohlasne

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.